

Lendvai György anyagi problémákról, művészi perspektíváról és válságmenedzselésről

„Az egyik legfontosabb cél, hogy megtartsuk a társulatot!”

Már több mint egy esztendővel ezelőtt, 2005. januárjában vette át a MÁV Szimfonikus Zenekar igazgatását Lendvai György. A pályázatában szereplő tervek, ötletek csekély részét tudta azonban eddig csak megvalósítani, mert fő tevékenységét a folyamatos válságmenedzselés jelenti. Hiába arat ugyanis estéről-estére sikert az együttes, s nyújt remek művészi teljesítményt olyan új sorozatokban, mint például a kamarazenekari estek, az anyagi gondok egyre súlyosabbak, már-már a MÁV Szimfonikusok létét fenyegetik. Mindez az együttes légkörére is rányomja a bélyegét. Lendvai György számos megoldással próbálkozik, s ha már a muzsikuszainak anyagi perspektívát nem is tud igazán kínálni, legalább új művészi kihívásokat szeretne nyújtani. S a zenekar igazgatója azért reménykedik abban is, hogy előbb-utóbb végre nem csak a túléléssel, a fennmaradással kell foglalkoznia, hanem az együttes jövőjének tervezése, elismertebbé tétele lesz a fő feladata.

– *Hogyan értékeli az első esztendjét a MÁV Szimfonikusok élén?*

– Ez az év ráment arra, hogy pontosan megismerjem a társulat külső és belső kapcsolatrendszerét. Sajnos, azt kellett tapasztalnom, hogy a helyzet sokkal rosszabb, mint vártam, mert úgy érzem, a zenekari menedzsment nem igazán működött úgy, mint egy csapat. Elődöm, Fenyő Gábor heroikus erőfeszítéssel szinte mindent egymaga vitt a vállán, s így egy olyan rendszert hozott létre, amelynek rengeteg az előnye, de akad hátránya is. Az is megnehezítette a feladatomat, hogy ő egy másik posztra távozott, s bár akár-mikor zavarhattam, készséggel állt a rendelkezésemre, nem volt olyan átmeneti időszak, amikor együtt dolgozhattam volna vele. A másik problémát az jelenti, hogy a zenekar vasutas is és nem is. Az egész iroda úgy épült fel, akár egy vasúti főnökség sőt, maga a rendszer is úgy működött, közben pedig már több mint tíz esztendeje létezik a MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány. Így nem volt lehetőség egy megfelelő team kialakítására, s a munkatársak egyszerre több feladatot is kénytelenek voltak ellátni. S hogy mindez milyen gondot jelent, most látszik csak igazán, amikor a tízfős menedzsmentből hat poszton lesz személyi változás. A munkaügyiisünk például emellett a poszt mellett közönségszervező is volt, s ő tartotta a bérlőkkel a kapcsolatot. Nagyon nehéz a helyére egy olyan sze-

mélyt felvenni, akinek humánpolitikai végzettsége van, ráadásul képzett közönségszervező... Most azt a megoldást alkalmaztam, hogy felvettem egy új művészeti titkárt, s ő lesz az, aki a koncertszervezési feladatok mellett átveszi a bérlőkkel való kapcsolattartást is. Szerencsére ez a fiatal hölgy, aki a közgazdasági egyetem államigazgatási karán végzett, most még jogi egyetemre is jár, így ha megszerzi a diplomáját, lesz egy jogászunk is. Arra ugyanis nincs külön kere-tünk, hogy erre a feladatra is alkalmaz-zunk valakit...

– *Ugyanakkor az első évnek vannak pozitívumai is. Új arculattal jelenik meg a zenekar a kiadványain, megújult a honlapjuk, három új sorozatot sikerült beindítaniuk, s a jövő szezonban is újabb ket-tőt terveznek.*

– Nagy szakmai sikernek tartom azt is, hogy több év kihagyás után sikerült visszakerülnünk a Tavasz Fesztivál programjába, mégpedig az idén hat előadással, jövőre pedig két programmal. Kiváló újságíró kollégák segítségével egy sikeres sajtókampányt tudtunk véghezvinni a szezon elején, s most ennek nyomán el tudtunk indulni szponzorokat szerezni. A vasúttal is lényegesen jobb a kapcsolattunk, mint korábban. Jelenleg olyan vezetői vannak a MÁV-nak, akik átérzik a zenekar létének fontosságát, s támogatják ügyünket.

– *Korábbi tervei között szerepelt a vezetői stáb, a zenekari menedzsment átalakítása. Akkor most jött el ennek az ideje?*

– Bizonyos fokig igen, bár nagy átalakításra nincs lehetőség. Az együttes anyagi-lag sincs olyan helyzetben, hogy ezt a stábot nagyon bővíteni lehetne. Arról már nem is beszélve, hogy hiába vennék fel valakit, nem tudnám hová leültetni. Ettől függetlenül azért még nem mondtam le arról, hogy egy marketing szakembert alkalmazzak, de neki is az egyik legfontosabb feladata az lesz, hogy megtermelje a saját fizetését.

– *A tavalyi interjúban azt mondta, bízik abban, hogy hamarosan bővíteni tudják az irodájukat...*

– Reményünk még mindig van rá, de ez az átalakítás még nem történt meg...

– *Azért akad néhány pozitív fejlemény is. Komoly előrelépésnek nevezhető, hogy ősszel a fenntartójukkal, a MÁV Rt.-vel, egy határozatlan időre szóló megállapodást írtak alá a zenekar további támogatásáról.*

– Valóban nagy jelentőségűnek éreztük, hogy végre egy ilyen szerződés született, s bízunk abban, hogy így a ZRt. részéről gördülékenyebbé válik a finanszírozásunk. Már a tavalyi évben is komoly nehézséget okozott az együttesnek, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától 35 millió forinttal kevesebb pénz

kapott. Ez azért is volt számunkra nagyon elkeserítő, mert azt tapasztaltuk, hogy az a cég, amely komoly adósságokkal, milliárdos hiánnyal küzd, kifizet a zenekarnak ugyanannyit, mint korábban, a kulturális minisztérium ugyanakkor csökkent a támogatás mértékét.

– *Egy magyar zenekar költségvetésében ez az összeg már igen komoly hiányt jelent. Hogyan tudták így a tavalyi esztendőben működtetni az együttest?*

– Valahogyan elvegettünk. A béreket ki tudtuk fizetni, de semmilyen fejlesztésre sem gondolhattunk. A muzsikuskok szempontjából ez azt jelentette, többet dolgoztak, és kevesebb juttatást kaptak. Ha azonban ez a hiány idén még nagyobb lesz, az már katasztrófális helyzetet teremt. Ráadásul a BM-keret ebben az esztendőben kevesebb, mint tavaly, s ebből a csökkenő összegből egyre több együttes kap támogatást. Az elmúlt esztendőben már azt is sikerként könyvelhettük el, hogy valahogyan kigazdálkodtuk a hiányzó összeget. Megdupláztuk például a pályázati pénzeket, s több bérleten kívüli hangversenyt adtunk külső megrendelésre, amelyre egyébként szerencsére van is igény. De sajnos mindez még nem oldja meg a gondjainkat.

– *Mit tudnak ebben a helyzetben tenni?*

– A MÁV Zrt. vezetői fontosnak tartják az együttes létét, fennmaradását, s ezért igyekeznek minden rendelkezésükre álló módon segíteni nekünk, többek között szponzorokat is segítenek keresni. S persze, mi is folyton-folyvást gondolkozunk különböző megoldásokon, és keressük a lehetőségeket...

– *Ilyen körülmények között hogyan lehet egyáltalán szezont tervezni?*

– Nehéz, de mégis muszáj. Azt hiszem, zenekaraink többsége ismeri ezt a problémát. Kérdés persze az is, hogy ilyen helyzetben az együttes mennyire vegyen részt a zenei életben, hiszen általában a koncertek veszteségesek. Én azt hiszem, előre kell menekülni. Azt tapasztaltuk, hogy a két új kamarasorozatunk, a Rádió Márványtermében és a Festetics-palota Tükörtermében rendezett hangversenyek iránt nagy az érdeklődés, a muzsikuskok is nagyon hasznosnak tartják ezeket a koncerteket, a kritika is kedvezően fogadta, ezért hát mindenképpen folytatni szeretnénk őket. Akár-

csak azt az új bérletet, amelyet az idei szezonban a Művészetek Palotájában indítottunk. Ezekre a koncertekre kedvezményes áron árulunk diák és szakmai jegyeket, mert roppant fontosnak tartjuk az ifjúságnevelést és a közönségépítést. Emellett úgy vélem, ez a különleges koncertterem arra is alkalmas lehet, hogy olyan publikumhoz is eljusson az együttesünk, amelyhez korábban nem. Örülnék, ha a Nemzeti Hangversenyterembe oda tudnánk csábítani a viszonylag közeli vidéki városokból és Pest környékéről az érdeklődőket. Ezen a téren már vannak nagyon pozitív tapasztalataink.

– *S mivel várják a törzsközönségüket? Milyen lesz a MÁV Szimfonikusok 2006/2007-es hangversenyévada?*

– Kérdés volt, hogy merre mozduljon el a zenekar. Visszatekintve az elmúlt 30–40 évre, azt kellett látni, hogy mi főként a klasszikus repertoárt, a bécsi klasszikus, romantikus valamint XX. század első felében született kompozíciókat játszottuk. Ezt az együttes igazán remekül is csinálta, nem véletlen, hogy Kroó tanár úr is azt mondta, jöjjön MÁV-os koncertekre az, aki meg akarja érteni és ismerni a klasszikus alaprepertoárt. Persze azért emellett igyekszünk különlegességekkel is szolgálni, idén is akad egy-két kuriózumkoncert. Volt, ami ebből igazán remekül sikerült, de előfordultak kevésbé szerencsés próbálkozások is. A következő szezonban rendezünk például egy mexikói estét, mexikói műsorral és közreműködőkkel. De lesz egy Rózsa Miklós-estünk is, amelyen filmzenét is játszunk.

– *Milyen vendégművészeket hallhatnak bérletvásárlóik?*

– Sajnos a világsztárok számunkra megfizethetetlenek, de azért számos kiváló muzsikuskok pódiumra lép nálunk a 2006/2007-es szezon koncertjein. Jön például *Vladimir Valek*, aki a Cseh Rádió Zenekar és a Szlovák Filharmonikusok vezetőkarmestere, *Irwin Hoffman*, aki Solti György előtt a Chicagói Szimfonikusok vezetőkarmestere volt, később Solti asszisztense, *Fürst János* és *Kesselyák Gergely*, akiket nem kell bemutatni a magyar közönségnek. *Onczay Csabát* jubileumi koncerttel köszöntjük s természetesen *Takács-Nagy Gábor* és *Hadady László* is tovább dolgozik az együttesel. Már eddig is akadtak nagyon pozitív visz-

szajelzések, azért az a műhelymunka, amelyet a vonósokkal illetve a fúvósokkal végeznek, hosszabb távú feladat. S el kell mondjam azt is, hogy bár nem bérletes hangversenyen, de azért az idei esztendőben szintén akad legendás művészünk, hiszen augusztus 19-én mi leszünk *Luciano Pavarotti* kísérezzenekara budapesti búcsúkoncertjén.

– *S igazgatóként milyen tervei vannak még a következő évadra?*

– Az egyik legfontosabb cél – s ezt nem győzöm elégszer hangsúlyozni –, hogy megtartsuk a társulatot, annak minden tagját, hogy ne kelljen létszámot leépíteni, és ne csökkenjen a zenekar jelenléte a magyar és a külföldi zenei életben. A másik, a magas művészi színvonal megtartása és folyamatos fejlesztése. Hosszútávra pedig a zenekar anyagi forrásainak biztosítása megnyugtató módon. *Gál Tamás* karnagy úr 18 esztendeje áll az együttes élén, s kiváló munkát végzett ez alatt idő alatt. A kuratórium most úgy döntött, hogy el kell kezdeni utódjának a keresését. Így a jövő évad tervezésénél már ezt a szempontot is figyelembe vesszük. Nyugati zenekaroknál egy ilyen kiválasztás körülbelül két évet vesz igénybe, nálunk sem számolunk rövidebb kifizetési idővel. Reméljük, hogy egy új arc, más munkastílus, új repertoár és kapcsolati rendszer segít új lendületet adni a muzsikuskoknak. A Kuratórium is kinyilvánította elismerését *Gál Tamás* karmesteri munkája iránt. Vezetése alatt a zenekar sok nagy szakmai sikert ért el, ezért nagyon fontosnak tartja, hogy tevékenységének befejezése ennek megfelelően, méltó módon történjen.

– *S mi lesz azokkal az ötletekkel, amelyeket a pályázatában leírt, s amellyel a huszonhét aspiráns közül a legjobbnak bizonyult?*

– Azok közül a tervek közül, amelyek a dolgozatomban szerepeltek, néhány már megvalósult, néhányon munkálkodom, de sok még a kipróbálás szintjéig sem jutott el. Most ugyanis folyamatos válságmenedzselés folyik. Ami szakmailag nem túlzottan szép feladat, azonban roppant fontos. Persze, azért reménykedem abban, hogy a következő esztendőben nem csak a zenekar életben tartásával, hanem tényleges átalakításával, elismertebb tétellel is foglalkozhatom majd...

R. Zs.